

3. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія (Підручник) / Б.Ф. Усач- [4-те вид.] - К.: Знання-Прес, 2002. -С. 12-13.

***Annotation.**In the article was certain features of effective organization the system of internal economic control in enterprises of retail business. In the article was certainly, that process of n internal economic control organization provided its regulation ensuring, which base of forming was the standards system. The introduction of its pre-condition to efficiency system of internal economic control, due to providing: independent organization of the proper system and unique it methodological base; logical selection of internal elements; account of front-rank developments and experience and et al.*

***Key words:** internal economic control, standardization, standard, regulation, control process, efficiency, independent organization.*

**УДК 336.02**

**О.В. Тарасова**, старший викладач,  
Донецький державний університет управління  
аспірант, Донецький національний університет

## **ТРАНСФОРМАЦІЯ ВАЛЮТНОГО ТА БАНКІВСЬКОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЯК ФАКТОР СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

*У статті обґрунтовується необхідність трансформації валютного та банківського регулювання з метою залучення інвестицій і припинення витоку капіталу з України, що дозволило б забезпечити стійкий економічний ріст економіки.*

***Ключові слова:** інвестиції, валютне регулювання, валютний ринок, капітал.*

**Постановка проблеми.** Одним з головних факторів економічного прориву, що досягався тими або іншими країнами за останні десятиліття, незмінно були іноземні інвестиції, значні обсяги яких вдавалося залучати завдяки виконанню двох ключових умов. Перше - лібералізація ринків капіталу, що полегшувала приплив іноземних ресурсів. Друга умова - розумна й зважена економічна політика в цілому, що робила інвестиції в країну перспективними і вигідними.

З іншого боку, головним довгостроковим інвестором будь-якої успішної економіки в остаточному підсумку завжди виявлявся інвестор внутрішній, якщо держава була здатна забезпечити сприятливі умови для довгострокових заощаджень своїх громадян і

підприємців, а по оцінкам експертів, населення зберігає в «кубушках» як мінімум 50-70 млрд. дол.

У цей час держава поки не розробила заходів в результаті яких тіньові заощадження українців працювали б на економіку країни. Що стосується іноземних інвестицій то необхідно відзначити, що в Україну поступають в основному тільки спекулятивні гроші, здатні при ліберальних умовах на ринку в будь-який момент дестабілізувати ситуацію. Реальною довгостроковою інвестицією, як показують підрахунки Національного банку, стає тільки кожний двадцятий долар, з тих, що надійшов у країну [1].

Таким чином, існує явна необхідність удосконалювання законодавства в цілому і валютному регулюванні зокрема.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Теоретичною базою послужили роботи вітчизняних і закордонних авторів, присвячені різним аспектам формування й функціонування механізму валютного регулювання. Великий внесок у дослідження питань валютного регулювання належить вітчизняним ученим і вченим із країн СНД, що посвятили даній проблемі праці як монографічного, так і прикладного характеру. Функціонування і розвиток міжнародних валютних відносин, світового валютного ринку, міжнародних фінансових інститутів знайшли відбиття в працях Смыслова Д.В., Красиной Л.Н., Эбке Ф., Линдберта П.Х., Борисова С.М., Кузнецова В.С., Панфилова И. Д, Абалкина Л.И., Макогона Ю.В. і інших.

**Метою даної роботи** є аналіз ефективності застосовуваних методів валютного регулювання і на цій основі розробку пропозицій, спрямованих на вдосконалювання валютного законодавства.

**Основні результати дослідження.** Процеси, що протікають у валютній сфері, мають принципове значення для економічного розвитку України. Валютне регулювання, у традиційному визначенні, являє собою сукупність всіх заходів, проведених державою і Національним банком у сфері валютного та грошового обігу, з кінцевою метою впливу на економіку країни і купівельну здатність національної валюти. Це також сукупність заходів, здійснюваних у сфері міжнародних валютних і інших економічних відносин відповідно до поточних та стратегічних цілей країни. Діяльність Національного банку України багато в чому визначає динаміку грошових агрегатів, рівень процентних ставок на фінансовому ринку, темп росту активів банківської системи. Таким чином, вона впливає на динаміку інвестицій в основний капітал, фінансованих за рахунок позикових коштів, а також споживчого

кредитування, що у всіх промислово розвинених країнах виступає як найважливіший фактор економічного росту.

На валютному ринку України присутні очевидні ризики, що піддають сумніву доцільність його масштабної лібералізації. Це виражається по-перше в структурі кількості іноземної валюти, яка надходить у країну, а саме приблизно половина її доводиться на експортні доходи, чверть - на зовнішні запозичення та гроші, покладені на депозити. Іноземна ж валюта, що заводитьися на тривалий час у формі інвестицій, становить приблизно 5% тобто в п'ять разів менше, ніж запозичення [2]. У такий спосіб 5% валюти, що заходить у країну на інвестиційні цілі, - незначні по обсязі. Учинність цього вони не здатні компенсувати потенційні ризики відтоку запозиченої валюти. По-друге, структура валюти, що надходить від експорту дуже одновекторна. За роки незалежності наша економіка скотилася від виробництва машин і обладнання до переважного випуску сировинної продукції. Не дивно, що падіння її кон'юнктури на міжнародних ринках два роки тому стала однією із причин вітчизняної кризи. Як тільки в другому півріччі 2008 року сталь подешевіла у два рази, у нас миттєво виникли проблеми з надходженням валюти, внаслідок чого обсяг її пропозиції на міжбанківському ринку в четвертому кварталі скоротився на 40% [3].

І по-третє, іноземні інвестиції здійснюються в значній мірі з офшорів - Кіпру, Нідерландів і Британських Віргінських Островів. Що є безпосереднім індикатором відсутності інтересу до України великого західного інвестора.

По індексі конкурентноздатності Давосського форуму Україна цього року опустилася з 82-го на 89-і місце з 139 економік. Нас обганяють Албанія, Руанда і Шрі-Ланка. Відповідно до звіту PoliticalRiskAtlas 2011 за минулий рік в Україні погіршилися показники корпоративного керування і макроекономічної стабільності, дотримання прав людини в роботі правоохоронних органів і критично знизився рівень утворення. Щорічний індекс інвестиційних ризиків розраховується для 196 країн з 2009 року. У рейтингу 2010 року Україна поліпшила в порівнянні з 2009 роком свою інвестиційну привабливість і перемістилася з 62-го на 74-і місце (1-і місце в рейтингу-найгірше), виявившись між Буркіна-Фасо (Африка, 73-і місце) і Республікою Східний Тимор (Індонезія, 75-і місце). У той же час, за даними компанії Maplecroft, в Україні, як і практично на всій території СНД, зберігається високий ризик для інвестицій приватного бізнесу [4].

Що стосується вивозу капіталу за рубіж, то як показує світовий і вітчизняний досвід - експорт приватного капіталу впливає на економіку капіталоекпортируймої

країни. Для України це протиріччя зводиться до того, що вивіз приватного капіталу, з одного боку, підсилює її інтеграцію у світову економіку, підвищує конкурентоздатність ряду галузей української економіки та може сприяти її структурній перебудові, а з іншого боку, негативно впливає на платіжний баланс і золотовалютні резерви України, збільшує інвестиційну кризу в країні і зменшує доходи державного бюджету.

**Висновки.** Враховуючи зазначені фактори в умовах світової фінансової кризи органам державної влади необхідно: по-перше - здійснювати ефективну політику регулювання банківського сектору (розширення безготівкових розрахунків, підвищення ефективності активно-пасивних операцій НБУ в регулюванні ліквідності банків, застосування методів до посилення ролі процентної політики та ін.); по-друге, поліпшення регулювання грошово-кредитного ринку та зниження інфляційного тиску і, насамперед, збільшення довіри до національної грошової одиниці і банківської системи, оскільки саме від стабільності й надійності її роботи залежить можливість розвитку економіки і виход з кризового стану.

Таким чином, трансформацію валютного й банківського законодавства необхідно проводити виважено, виявивши оптимальні переваги залучення інвестицій у країну, послідовно відстоюючи свої інтереси при інтеграції на світовому ринку, сприяючи досягненню цілей, що стоять перед економікою країни.

#### **Список використаних джерел**

1. Валютная либерализация: между Сциллой и Харибдой. Отчет о мероприятии. [Текст] // Зеркало недели. - 2010. - N38 (818). - С. 11-13.
2. Статистика [Електронний ресурс] // Національний банк України. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/Statist/index.htm>.
3. Показники діяльності банків [Електронний ресурс] // Асоціація Українських банків. - Режим доступу: <http://www.aub.com.ua/ua/2009.html>
4. Украина догнала Буркина-Фасо в рейтинге инвестиционной привлекательности. [Текст] // Коммерсантъ-Украина. - Режим доступу: <http://ukranews.com/ru/news/economics/2011/01/19/35322>.

***Annotation.** In the article the necessity of transformation of the currency and bank adjusting is grounded with the purpose of bringing in of investments and halt of capital outflow from Ukraine, that would allow to provide strong economic growth of economy.*

***Key words:** investments, currency adjusting, currency market, capital.*